

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-udu-162.2025.06>

УДК 811.111

**Титаренко О. Ю., Леміш Н. Є., Леута О. І.,
Бежека Д. А., Зернецька А. А.**

ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ ВИКЛАДАННЯ ФОРМАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНОГО БЛОКУ МОВОЗНАВЧИХ ДИСЦИПЛІН В АСПІРАНТУРІ

У статті розглянуто педагогічні стратегії, ефективні для викладання формально-теоретичного блоку мовознавчих дисциплін в аспірантурі. Увагу сфокусовано на специфіці навчання аспірантів, особливостях формально-теоретичних курсів та методичних підходах, спрямованих на глибоке засвоєння складного теоретичного матеріалу, на розвитку аналітичного та критичного мислення, а також формуванні дослідницьких компетентностей майбутніх науковців.

У сучасному світі, позначеному всеосяжною глобалізацією, стрімким розвитком інформаційних технологій та швидкими соціальними трансформаціями, поглиблене вивчення мовознавства на рівні аспірантури набуває виняткової стратегічної значущості. Це вже не обмежується поглибленим засвоєнням лінгвістичних теорій та історичного розвитку мови, а стає нагальною потребою суспільства у висококваліфікованих експертах, здатних до критичного аналізу мовних явищ, ефективного розв'язання складних комунікативних проблем та сприяння зміцненню міжкультурного порозуміння.

Мета статті – окреслити педагогічні стратегії викладання формально-теоретичного блоку мовознавчих дисциплін в аспірантурі та визначити їх вплив на якість отриманих здобувачами знань.

Дослідники приходять до висновків, що навчання формально-теоретичних мовознавчих дисциплін в аспірантурі є багатограним, проте надзвичайно значущим етапом у підготовці науковців вищої кваліфікації. Успішність цього процесу безпосередньо залежить від педагогічних підходів викладача, які мають враховувати особливості навчання дорослих, складність теоретичного матеріалу та завдання формування дослідницьких компетенцій. Застосування методів проблемного навчання, інтерактивних технологій, візуалізації, аналізу конкретних випадків (кейс-стаді), організації наукових дискусій та персоналізованого наукового супроводу сприяє глибокому розумінню формально-теоретичних знань, розвитку аналітичного та критичного мислення, а також становленню дослідницьких навичок, необхідних для плідної наукової діяльності майбутніх лінгвістів. Перспективні дослідження можуть бути спрямовані на оцінку ефективності окремих педагогічних стратегій у різних формально-теоретичних курсах та розробку методичних рекомендацій для викладачів аспірантури.

Ключові слова: педагогічні стратегії, формально-теоретичні дисципліни, мовознавство, аспірантура, методика викладання, аналітичне мислення, критичне мислення, дослідницькі компетентності.

Сьогодні, в епоху глобалізації, інформаційних технологій та стрімких соціальних змін, дослідження мовознавства в аспірантурі набуває особливої, стратегічної актуальності [1; 12]. Це вже не просто поглиблене вивчення лінгвістичних теорій та історії мови [3], а нагальна потреба суспільства в кваліфікованих фахівцях, здатних критично осмислювати мовні процеси, розв'язувати складні комунікативні завдання та сприяти розвитку міжкультурного діалогу [4; 5; 7; 10; 11].

Актуальність дослідження педагогічних стратегій викладання формально-теоретичного блоку мовознавчих дисциплін в аспірантурі зумовлюється низкою ключових факторів:

1. Динаміка мовних процесів під впливом глобалізації та технологій: Інтернет, соціальні мережі, штучний інтелект кардинально змінюють способи нашої комунікації, породжуючи нові мовні явища, гібридні форми та цифрові діалекти. Аспірантські дослідження можуть пролити світло на ці трансформації, вивчаючи вплив технологій на структуру мови, її соціальні функції та когнітивні аспекти. Аналіз онлайн-дискурсу, лінгвістичних особливостей штучного інтелекту, проблем машинного перекладу та обробки природної мови є не лише академічно цікавим, але й має безпосереднє практичне значення для розвитку інформаційного суспільства [17; 18; 19].

2. Потреба у міжкультурній комунікації та перекладі високого рівня: глобальна інтеграція економіки, політики та культури зумовлює зростання потреби у фахівцях з міжкультурної комунікації та висококваліфікованих перекладачів. Аспірантські дослідження можуть бути спрямовані на вивчення лінгвокультурних особливостей різних народів, проблем міжмовної інтерференції, розробку ефективних стратегій перекладу та інтерпретації в різних сферах професійної діяльності [15; 16; 20].

3. Розвиток критичного мислення та аналітичних навичок: фундаментальне дослідження мови як складної системи сприяє розвитку критичного мислення, аналітичних здібностей та вміння виявляти приховані смисли. Аспірантура у галузі мовознавства формує фахівців, здатних до глибокого аналізу текстів різної природи, виявлення маніпулятивних мовних стратегій та формування власної аргументованої позиції. Ці навички є цінними не лише в академічній сфері, але й у журналістиці, політиці, рекламі та інших галузях, де важлива точність формулювання та розуміння комунікативних процесів [9; 21].

4. Збереження та дослідження мовної спадщини: в умовах глобалізації існує ризик втрати мовного різноманіття. Аспірантські дослідження відіграють важливу роль у документуванні, збереженні та вивченні рідкісних та зникаючих мов, діалектів, фольклору та інших форм мовної спадщини. Ці дослідження не лише збагачують наше розуміння історії та культури [15; 20], але й сприяють формуванню національної ідентичності [16].

5. Теоретичне осмислення природи мови та її когнітивних основ: сучасна когнітивна лінгвістика відкриває нові горизонти у розумінні того, як мова відображає та формує наше мислення. Аспірантські дослідження у цій галузі можуть поглибити наші знання про ментальні моделі, концептуальні метафори, фрейми та інші когнітивні механізми, що лежать в основі мовної діяльності [2; 4].

Отже, дослідження мовознавства в аспірантурі є не просто академічною традицією, а нагальною потребою часу. Воно є запорукою підготовки висококваліфікованих фахівців, здатних адекватно реагувати на виклики сучасного комунікативного простору, сприяти міжкультурному порозумінню,

зберігати мовну спадщину та поглиблювати наше розуміння фундаментальної природи людської мови. Інвестиції в мовознавчі дослідження в аспірантурі – це інвестиції в інтелектуальний потенціал нації та її успішне майбутнє.

Також слід зазначити, що сучасний етап розвитку лінгвістичної науки характеризується поглибленням теоретичних пошуків, розширенням міждисциплінарних зв'язків та активним застосуванням формальних методів дослідження. У цьому контексті якісна підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації, здатних до самостійної дослідницької діяльності у формально-теоретичній галузі мовознавства, набуває особливої ваги. Викладання відповідного блоку дисциплін в аспірантурі є відповідальним завданням, що вимагає від викладачів не лише глибоких знань предмету, але й володіння ефективними педагогічними стратегіями, які б сприяли глибокому засвоєнню складного матеріалу, розвитку аналітичного та критичного мислення, а також формуванню дослідницьких компетентностей майбутніх науковців [8; 10; 13; 14].

Метою статті є окреслення педагогічних стратегій викладання формально-теоретичного блоку мовознавчих дисциплін в аспірантурі та визначення їх впливу на якість отриманих здобувачами знань.

Розпочнемо наше дослідження з визначення терміну *мовознавство*, яке розкриває зміст мовознавчих дисциплін.

Мовознавство, відоме також як *лінгвістика* (що походить від латинського слова “lingua” – мова), є науковою галуззю, що присвячена всебічному дослідженню мови в усьому спектрі її проявів [2; 6]. Це наука, що охоплює як загальні принципи функціонування мови, так і вивчення окремих мов світу в їхній неповторній своєрідності. За своєю суттю, лінгвістика є гуманітарною дисципліною, що займає важливе місце в культурології (поряд з мистецтвознавством і літературознавством), філології (разом з літературознавством) та семіотиці. Як самостійна наукова галузь мовознавство остаточно оформилося в середині дев'ятнадцятого століття. Воно спрямовує свій дослідницький погляд не лише на конкретні мовні системи – сучасні, історичні чи потенційні – але й на феномен людської мови як такий. Однак, безпосереднє спостереження за мовою як абстрактною сутністю для лінгвіста неможливе. Його емпіричною базою є факти мовлення, тобто конкретні мовленнєві акти, здійснювані носіями живої мови, разом із їхніми результатами – текстами. Іншим джерелом дослідження є мовний матеріал, представлений обмеженим корпусом письмових текстів мовами, що вже вийшли з ужитку і не слугують основним засобом комунікації.

Тепер перейдемо до аналізу специфіки навчання аспірантів та розгляду особливостей формально-теоретичних дисциплін. Навчання в аспірантурі суттєво відрізняється від навчання на попередніх рівнях вищої освіти [11]. Аспіранти є зрілими особистостями з певним науковим багажем, сформованими дослідницькими інтересами та мотивацією до самостійної наукової роботи. Вони очікують від викладачів не лише трансляції знань, а й фахової підтримки, стимулювання до критичного осмислення теоретичних

концепцій та розвитку навичок їх практичного застосування у власних дослідженнях.

Формально-теоретичні мовознавчі дисципліни, такі як сучасні синтаксичні теорії, формальна семантика, математична лінгвістика, комп'ютерна лінгвістика, характеризуються високим рівнем абстракції, складністю математичного апарату та необхідністю оперування формальними моделями. Засвоєння цих дисциплін вимагає від аспірантів значних інтелектуальних зусиль, здатності до абстрактного мислення, логічного аналізу та критичної оцінки теоретичних положень.

Ефективне викладання формально-теоретичних дисциплін в аспірантурі потребує застосування комплексу педагогічних стратегій, що враховують специфіку навчання дорослих, особливості складного теоретичного матеріалу та мету формування дослідницьких компетентностей. До таких стратегій можна віднести:

1) актуалізацію попереднього досвіду та встановлення міждисциплінарних зв'язків: починаючи вивчення нової теоретичної концепції, важливо спиратися на вже наявні знання аспірантів з інших лінгвістичних дисциплін, а також встановлювати зв'язки з суміжними галузями знань (математикою, логікою, інформатикою, філософією). Це сприяє кращому розумінню теоретичних засад та мотивації до їх вивчення;

2) проблемно-орієнтоване навчання: замість пасивного сприйняття готових теоретичних положень, аспірантам пропонується розв'язувати проблемні завдання, які потребують застосування формальних методів аналізу. Це стимулює активне мислення, пошук власних шляхів розв'язання та глибоке розуміння сутності теоретичних концепцій;

3) використання інтерактивних методів навчання: лекції-дискусії, семінари-дебати, круглі столи, робота в малих групах сприяють активній участі аспірантів у навчальному процесі, обміну думками, формулюванню аргументів та критичній оцінці різних теоретичних підходів;

4) візуалізацію складного теоретичного матеріалу: використання схем, графіків, діаграм, формальних моделей та комп'ютерних симуляцій допомагає зробити абстрактні теоретичні концепції більш наочними та зрозумілими;

5) застосування кейс-стаді: аналіз конкретних лінгвістичних явищ з позицій різних формально-теоретичних підходів дозволяє аспірантам побачити практичну цінність теоретичних знань та розвинути навички їх застосування до реальних дослідницьких завдань;

6) організацію наукових дискусій та презентацій: залучення аспірантів до обговорення актуальних проблем сучасної формальної лінгвістики, презентації власних дослідницьких ідей та критичного аналізу наукових праць сприяє розвитку їхньої дослідницької компетентності та формуванню наукової культури;

7) індивідуалізацію навчання та наукове керівництво: врахування індивідуальних наукових інтересів та потреб кожного аспіранта, надання їм кваліфікованої консультативної допомоги у виборі теми дисертаційного

дослідження, розробці методології та застосуванні формально-теоретичних методів аналізу є важливим чинником успішної підготовки науковців;

8) заохочення до самостійної дослідницької роботи: створення умов для самостійного опрацювання наукової літератури, проведення власних експериментів та апробації отриманих результатів сприяє розвитку дослідницької автономії та відповідальності аспірантів [8; 10; 13; 14].

У сучасному філологічному ландшафті, позначеному міждисциплінарністю, цифровими трансформаціями та зростаючими вимогами до наукової кваліфікації, вивчення мовознавства в аспірантурі постає не лише як продовження академічної традиції, а й як багатогранна проблема, що вимагає переосмислення підходів та стратегій. Аспірант-мовознавець сьогодні опиняється на перетині класичних лінгвістичних парадигм та новітніх дослідницьких інструментів, стикаючись із викликами, що визначають майбутнє дисципліни.

Однією з ключових проблем є інтеграція традиційних філологічних підходів із сучасними лінгвістичними теоріями та методологіями. Аспірант має не лише опанувати фундаментальні знання з історії мови, граматики, лексикології та стилістики, але й розуміти принципи когнітивної лінгвістики, корпусної лінгвістики, соціолінгвістики, нейролінгвістики та інших новітніх напрямів. Збалансоване поєднання класичної філологічної підготовки з сучасними лінгвістичними інструментами є запорукою формування дослідника, здатного до комплексного аналізу мовних явищ [17; 19].

Іншим важливим викликом є розвиток міждисциплінарних компетентностей. Сучасне мовознавство все частіше взаємодіє з іншими галузями знань, такими як інформатика, психологія, соціологія, антропологія, нейронауки. Аспіранту необхідно не лише володіти лінгвістичною теорією, але й розуміти базові принципи суміжних дисциплін для проведення поглиблених досліджень на межі наук [21]. Наприклад, вивчення корпусної лінгвістики вимагає знань у галузі програмування та статистики [19], а дослідження нейролінгвістичних аспектів мови – розуміння основ нейробіології.

Особливої уваги потребує інтеграція цифрових технологій у дослідницький процес. Корпусні лінгвістичні інструменти, програмне забезпечення для статистичного аналізу мовних даних, платформи для опрацювання великих масивів текстів стають невід'ємною частиною сучасного лінгвістичного дослідження [17; 18]. Аспірант має не лише опанувати ці інструменти, але й критично оцінювати їхні можливості та обмеження. Розвиток цифрової грамотності та вміння застосовувати цифрові методи аналізу є ключовою вимогою до сучасного мовознавця.

Проблемою також є формування дослідницької самостійності та критичного мислення. Аспірантура має не лише передати знання, але й навчити самостійно формулювати дослідницькі питання, розробляти методологію, аналізувати дані та робити обґрунтовані висновки. Розвиток критичного мислення, здатності до незалежної оцінки наукових теорій та

формування власної наукової позиції є ключовими завданнями аспірантської підготовки [11; 16].

Нарешті, важливим аспектом є актуалізація дослідницької тематики відповідно до сучасних суспільних потреб. Мовознавчі дослідження можуть мати безпосереднє практичне значення у вирішенні проблем міжкультурної комунікації, розробці освітніх програм, створенні технологій обробки природної мови, боротьбі з дезінформацією та збереженні мовної спадщини [5; 18]. Аспірантів слід заохочувати до вибору актуальних та соціально значущих тем досліджень.

Висновки. Викладання формально-теоретичного блоку мовознавчих дисциплін в аспірантурі є складним, але надзвичайно важливим етапом підготовки висококваліфікованих наукових кадрів. Ефективність цього процесу значною мірою залежить від застосування викладачем педагогічних стратегій, що враховують специфіку навчання дорослих, особливості складного теоретичного матеріалу та мету формування дослідницьких компетентностей. Застосування проблемно-орієнтованого навчання, інтерактивних методів, візуалізації, кейс-стаді, організації наукових дискусій та індивідуалізованого наукового керівництва сприяє глибокому засвоєнню формально-теоретичних знань, розвитку аналітичного та критичного мислення, а також формуванню дослідницьких навичок, необхідних для успішної наукової діяльності майбутніх лінгвістів. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на вивчення ефективності конкретних педагогічних стратегій у різних формально-теоретичних дисциплінах та розробку методичних рекомендацій для викладачів аспірантури.

Використана література:

1. Роз'яснення щодо застосування критеріїв оцінювання якості освітньої програми / А. Бутенко., Г. Денискіна, О. Єременко, О. Книш, І. Сімшаг, О. Требенко : методичний посібник Київ : Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2024. 127 с.
2. Кочерган М. П. Основи зіставного мовознавства. Київ : Академія. 2006. 424 с.
3. Кравцова Ю. В. Нові напрями лінгвістики ХХІ ст. : актуальні проблеми та перспективи розвитку. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 9 : Сучасні тенденції розвитку мов.* 2017. № (15). С. 125-139.
4. Кравцова Ю. В. Новітні напрями сучасної лінгвістики. *Проблеми гуманітарних наук : зб. наук. пр. Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія».* Дрогобич : Ред.-вид. відділ ДДПУ ім. І. Франка. 2022. № 50. С. 66-74. <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.50.9>.
5. Леміш Н. Є. Новинні канали як база для вибору фактичного матеріалу для філологічних досліджень в умовах війни сьогодення (для підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів, третій рівень освіти в Україні). *Третій рівень освіти в Україні: особливості підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів у сучасних умовах війни : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 27 червня – 7 серпня 2022.* Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 227-229.
6. Леміш Н. Є., Зернецька А. А. Генеза поняття 'філологія'. *Іноземна мова у професійній підготовці спеціалістів: проблеми та стратегії.* Збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Кропивницький : РВВ ІДПУ ім. В. Винниченка. 2021. С. 110-113.
7. Леміш Н. Є., Зернецька А. А., Овчиннікова І. І. Науково-лінгвістична експертиза : вихідні положення для всебічного аналізу об'єкта. *Science of XXI century : development, main theories and achievements : collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the III International*

- Scientific and Theoretical Conference*, December 2, 2022. Helsinki, Republic of Finland : European Scientific Platform. С. 87-89.
8. Майер Н. В., Корнева З. М. Педагогічна практика : методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за освітньо-науковою програмою «Філологія» спеціальності 035 Філологія. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024.
 9. Матвеева С., Леміш Н. Методологічний прийом рефлексії у сучасному термінознавстві. *Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія*. 2020. № 823. С. 139-148.
 10. Мирончук Н. М. Контекстна підготовка майбутніх викладачів вищої школи до самоорганізації у професійній діяльності: теорія і практика : монографія. Житомир : Вид. О. О. Євенок, 2020.
 11. Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова, 2025. URL : <https://surl.li/amauee>.
 12. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
 13. Семенов О., Вовк М., Дятленко Т., Громова Н. Фахова практика майбутнього вчителя-філолога: традиції та інновації : навчальний посібник. Київ : Талком, 2021.
 14. Семенов О., Герман В., Громова Н., Рудь О., Левенок І., Пономаренко Н., Ячменик М. Ефективні технології навчання і контролю якості знань у лінгвістичній підготовці майбутніх фахівців : монографія. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017.
 15. Lemish N., Kaliberda O., Kryzhko O., Ovchynnikova I. Etymology and development of semantics of 'Angel' and 'Demon' in English, Dutch and Ukrainian: a comparative study. *Studies about Languages / Kalbų studijos*. 2024. № 45. P. 27-42. URL : <http://doi.org/10.5755/j01sal.1.45.36380>.
 16. Lemish N., Matvieieva S., Orlova Yu., Kononets Ju. Culture vs Stereotypical Thinking vs Language Facts. *Khazar Journal of Humanities and Social Sciences (Web of Science)*. 2022. № 25 (1). P. 64-86. <http://doi.org/10.5782/2223-2621.2022.25.1.64>
 17. Lemish N., Aleksieieva O., Denysova S., Matvieieva S., Zernetska A. Linguistic Corpora Technology as a Didactic Tool in Training Future Translators. *Information Technologies and Learning Tools (Web of Science)*. 2020. № 79 (5). P. 242-259. URL : <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/download/3626/1715>.
 18. Matvieieva S., Lemish N., Zernetska A. English Cognitive Verbs and their Translation into Ukrainian : a Corpus-Based Approach. *SLAVIA časopis pro slovanskou filologii (Web of Science, Scopus)*, 2021, ročník 90, sešit 4. P. 454-477 (Czech Republic).
 19. Matvieieva S., Lemish N., Zernetska A., Babych V., Torgovets M. English-Ukrainian parallel corpus : Prerequisites for building and practical use in Translation Studies. *Studies about Languages. Kalbų studijos (Scopus)*. 2022. № 40. P. 61-74. URL : <http://doi.org/10.5755/j01sal.1.40.30735>.
 20. Orlova Yu., Lemish N., Matvieieva S., Aleksieieva O., Vainorenienė I., Safonova N. Concept *HUMAN AGE* as Archetypal and Stereotypical Mental Structure in the Consciousness of Ukrainian, Russian, and English Native Speakers. *Studies about Languages. Kalbų studijos (Scopus)*. 2022. № 41. P. 62-80. URL : <http://dx.doi.org/10.5755/j01sal.1.41.31960>.
 21. Vainorenienė I., Lemish N. Multidisciplinary Aspects of Causality As of an Ontological and Epistemological Category. *Journal of History Culture and Art Research / Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi. (Web of Science)*. 2020. № 9 (1). P. 305-314. <http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v9il.2472>.

References :

1. Roziasnennia shchodo zastosuvannya kryteriiv otsiniuvannya yakosti osvitnoi prohramy [Clarification on the application of criteria for assessing the quality of an educational program]. (2024) / A. Butenko., H. Denyskina, O. Yeremenko, O. Knysh, I. Simshah, O. Trebenko : metodychnyi posibnyk. Kyiv : Natsionalne ahentstvo iz zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity. 127 s. [in Ukrainian].
2. Kocherhan M. P. (2006). *Osnovy zistavnoho movoznavstva* [Fundamentals of Comparative Linguistics]. Kyiv : Akademiia. 424 s. [in Ukrainian].
3. Kravtsova Yu. V. (2017). *Novi napriamy lnhvistyky KhKhI st.: aktualni problemy ta perspektyvy rozvytku* [New directions in linguistics of the 21st century: current problems and development prospects]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Serii 9: Suchasni tendentsii rozvytku mov*. № (15). S. 125-139 [in Ukrainian].

4. Kravtsova Yu. V. (2022). Novitni napriamy suchasnoi linhvistyky [The latest trends in modern linguistics]. *Problemy humanitarnykh nauk : zb. nauk. pr. Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia «Filolohiia»*. Drohobych : Red.-vyd. viddil DDPU im. I. Franka. № 50. S. 66-74. <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.50.9.139> [in Ukrainian].
5. Lemish N. Ie. (2022). Novynni kanaly yak baza dlia vyboru faktychnoho materialu dlia filolohichnykh doslidzhen v umovakh viiny sohodennia (dlia pidhotovky naukovykh ta naukovopedahohichnykh kadrov, tretii riven osvity v Ukraini) [News channels as a basis for selecting factual material for philological research in the conditions of today's war (for training scientific and scientific-pedagogical personnel, the third level of education in Ukraine)]. *Tretii riven osvity v Ukraini : osoblyvosti pidhotovky naukovykh ta naukovopedahohichnykh kadrov u suchasnykh umovakh viiny: materialy vseukrainskoho naukovopedahohichnoho pidvyshchennia kvalifikatsii*, 27 chervnia – 7 serpnia. Odesa : Vydavnychiy dim «Helvetyka», 2022. S. 227-229 [in Ukrainian].
6. Lemish N. Ie., Zernetska A. A. (2021). Geneza poniattia 'filolohiia' [The genesis of the concept of 'philology']. *Inozemna mova u profesiinii pidhotovtsi spetsialistiv: problemy ta stratehii*. Zbirnyk tez dopovidei V Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi internet-konferentsii. Kropyvnytskyi : RVV TsDPU im. V. Vynnychenka. S. 110-113 [in Ukrainian].
7. Lemish N. Ie., Zernetska A. A., Ovchynnikova I. I. (2022). Naukovolinhvistychna ekspertyza: vykhidni polozhennia dlia vsebichnoho analizu obiekta [Scientific-linguistic expertise: starting points for a comprehensive analysis of an object]. *Science of XXI century: development, main theories and achievements: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the III International Scientific and Theoretical Conference*, December 2, 2022. Helsinki, Republic of Finland: European Scientific Platform. S. 87-89 [in Ukrainian].
8. Maiier N. V., Kornieva Z. M. (2024). Pedahohichna praktyka [Teaching practice]: metodychnyi posibnyk dlia zdobuvachiv tretoho (osvitno-naukovoho) rivnia vyshchoi osvity za osvitno-naukovoiu prohramoiu «Filolohiia» spetsialnosti 035 Filolohiia. Kyiv : KPI im. Ihoria Sikorskoho [in Ukrainian].
9. Matvieieva S., Lemish N. (2020). Metodolohichniy pryiom refleksii u suchasnomu terminoznavstvi [Methodological technique of reflection in modern terminology]. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu. Hermanska filolohiia*. № 823. S. 139-148 [in Ukrainian].
10. Myronchuk N. M. (2020). Kontekstna pidhotovka maibutnikh vykladachiv vyshchoi shkoly do samoorhanizatsii u profesiinii diialnosti : teoriia i praktyka [Contextual preparation of future higher education teachers for self-organization in professional activities: theory and practice]: monohrafiia. Zhytomyr : Vyd. O. O. Yevenok [in Ukrainian].
11. Polozhennia pro pidhotovku zdobuvachiv vyshchoi osvity stupenia doktora filosofii ta doktora nauk v Ukrainському derzhavnomu universyteti imeni Mykhaila Drahomanova [Regulations on the training of candidates for the degree of Doctor of Philosophy and Doctor of Science at the Mykhailo Dragomanov Ukrainian State University]. (2025). URL : <https://surl.li/amauee> [in Ukrainian].
12. Pro vyshchu osvit: Zakon Ukrainy vid 01.07.2014 r. № 1556-VII [On Higher Education: Law of Ukraine dated 01.07.2014 No. 1556-VII]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].
13. Semenoh O., Vovk M., Diatlenko T., Hromova N. (2021). Fakhova praktyka maibutnoho vchytelia-filoloha: tradytsii ta innovatsii [Professional practice of a future philologist teacher: traditions and innovations]: navchalnyi posibnyk. Kyiv : Talkom [in Ukrainian].
14. Semenoh O., Herman V., Hromova N., Rud O., Levenok I., Ponomarenko N., Yachmenyk M. (2017). Efektyvni tekhnolohii navchannia i kontroliu yakosti znan u linhvistychnii pidhotovtsi maibutnikh fakhivtsiv [Effective technologies for teaching and quality control of knowledge in linguistic training of future specialists]: monohrafiia. Sumy : Vyd-vo SumDPU imeni A. S. Makarenka [in Ukrainian].
15. Lemish N., Kaliberda O., Kryzhko O., Ovchynnikova I. (2024). Etymology and development of semantics of 'Angel' and 'Demon' in English, Dutch, and Ukrainian: a comparative study. *Studies about Languages / Kalby studijos*. № 45. P. 27-42. <http://doi.org/10.5755/j01sal.1.45.36380> [in English].
16. Lemish N., Matvieieva S., Orlova Yu., Kononets Ju. (2022). Culture vs Stereotypical Thinking vs Language Facts. *Khazar Journal of Humanities and Social Sciences (Web of Science)*. № 25 (1). P. 64-86. <http://doi.org/10.5782/2223-2621.2022.25.1.64> [in English].
17. Lemish N., Aleksieieva O., Denysova S., Matvieieva S., Zernetska A. (2020). Linguistic Corpora Technology as a Didactic Tool in Training Future Translators. *Information Technologies and Learning Tools (Web of Science)*. № 79 (5). P. 242-259. URL : <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/download/3626/1715> [in English].

18. Matvieieva S., Lemish N., Zernetska A. (2021). English Cognitive Verbs and their Translation into Ukrainian: a Corpus-Based Approach. *SLAVIA časopis pro slovanskou filologii* (Web of Science, Scopus), ročník 90, sešit № 4. P. 454-477 [In Czech].
19. Matvieieva S., Lemish N., Zernetska A., Babych V., Torgovets M. (2022). English-Ukrainian parallel corpus: Prerequisites for building and practical use in Translation Studies. *Studies about Languages. Kalbų studijos* (Scopus). № 40. P. 61-74. <http://doi.org/10.5755/j01.sal.1.40.30735> [in English].
20. Orlova Yu., Lemish N., Matvieieva S., Aleksieieva O., Vainorenienė I., Safonova N. (2022). Concept *HUMAN AGE* as Archetypal and Stereotypical Mental Structure in the Consciousness of Ukrainian, Russian, and English Native Speakers. *Studies about Languages. Kalbų studijos* (Scopus). № 41. P. 62-80. <http://dx.doi.org/10.5755/j01.sal.1.41.31960> [in English].
21. Vainorenienė I., Lemish N. (2020). Multidisciplinary Aspects of Causality As of an Ontological and Epistemological Category. *Journal of History Culture and Art Research / Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*. (Web of Science). № 9 (1). P. 305-314. <http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v9il.2472> [in English].

O. TYTARENKO, N. LEMISH, O. LEUTA, D. BEHEKA, A. ZERNETSKA. Pedagogical strategies for teaching the formal-theoretical block of linguistic disciplines in postgraduate studies.

The paper studies pedagogical strategies effective for teaching the formal-theoretical block of linguistic disciplines in postgraduate studies. The specifics of postgraduate training, the features of formal-theoretical courses, and methodological approaches aimed at deep assimilation of complex theoretical material, the development of analytical and critical thinking, as well as the formation of research competencies of future scientists, are considered.

In the modern world, marked by comprehensive globalization, the rapid development of information technologies, and quick social transformations, in-depth study of linguistics at the postgraduate level acquires exceptional strategic significance. This is no longer limited to in-depth mastery of linguistic theories and the historical development of language, but is becoming an urgent need for society in highly qualified experts capable of critical analysis of linguistic phenomena, practical solution of complex communicative problems, and promotion of intercultural understanding.

The paper aims to outline pedagogical strategies for teaching the formal-theoretical block of linguistic disciplines in postgraduate studies, as well as to determine their impact on the knowledge quality of postgraduate students.

Researchers conclude that teaching formal-theoretical linguistic disciplines in postgraduate studies is a multifaceted, but extremely significant stage in the training of highly qualified scientists. The success of this process directly depends on the teacher's pedagogical approaches, which should consider the peculiarities of adult education, the complexity of the theoretical material, and the task of forming research competencies. The use of problem-based learning methods, interactive technologies, visualization, analysis of specific cases (case-study), organisation of scientific discussions and personalised scientific support contributes to a deep understanding of formal-theoretical knowledge, the development of analytical and critical thinking, as well as the formation of research skills necessary for the fruitful scientific activity of future linguists. Promising studies can be aimed at assessing the effectiveness of individual pedagogical strategies in various formal-theoretical courses and developing methodological recommendations for postgraduate teachers.

Keywords: *pedagogical strategies, formal-theoretical disciplines, linguistics, postgraduate studies, teaching methodology, analytical thinking, critical thinking, research competencies.*